

дававаме военно правосъдие, нѣма да бѣде за насъ прѣдлогъ да се върнатъ прѣстѣпления отъ патриотизмъ и още по такъвъ начинъ, по какъвто видохме, че е извършено. Ний ще се питаме по-нататкъ, кога можемъ да считаме себе си за затруднени да се произнасяме по единъ политически въпросъ и какво понятие трѣбва да имаме за правосъдието и въ сжщностъ за обвинението, по което сме въ прѣдвечерието да се произнесемъ.

Въпросътъ, относително възгледътъ на правосъдието у насъ, е билъ повдигнатъ отдавна. Извѣстний патриотъ Захарий Стояновъ е писалъ, че у насъ неправилно се примѣнява законътъ и то въ врѣмена, когато правосъдието трѣбва да бѣде рѣдовно спорѣдъ дѣйствителния неговъ смислъ и отъ чисто национална точка на зрѣние. Понятието *правосъдие* не е абсолютно и нѣма нищо такова, на което да указваме съ прѣстъ, че е правосъдие и че по-нататкъ отъ него нѣма нищо по право. Това е отвлѣчено понятие и при това относително. България, при обстоятелствата, при които е създадена; българина, при обстоятелствата, при които живѣе, има своето мировъзрѣние за правото и правосъдието. Въ Австрия има сжщитѣ мировъзрѣния, но тѣ се отличаватъ отъ българскитѣ. Въ Германия тѣй сжщо народа има своитѣ възгледи и мировъзрѣния за отправянието на правосъдието. Може би да ми се възрази, че човѣкъ е сътворенъ по образъ и подобие Божие и въ него е вдхнато чувството на справедливостъ, което не може да бѣде тълкувано въ двѣ лица. О, г-да сжднии! Ако ний сме толкова примитивни, нека сждимъ и не ще съмнѣние, че ний не можемъ да имаме двѣ мнѣния за правосъдието. Еволюцията на цивилизацията е достигнала до тамъ, щото обществото, въ зависимостъ отъ обстоятелствата, не може да глѣда въ разни врѣмена еднакво на едни и сжщи нѣща. Ето защо и по правосъдието ний не можемъ да претендираме и при най-самостоятелния разборъ на извѣстни факти, еднакво справедливи възгледи за едни и сжщи работи. Мѣняватъ се обстоятелствата, мѣняватъ се причинитѣ, които създаватъ едни и сжщи факти—мѣняватъ се и нашитѣ възгледи върху тѣхъ. Ако ний искаме да се домогнемъ до противното, то никакво правосъдие е немислимо. Ако ний мислимъ, че сжществува такова абсолютно нѣщо, което се нарича правосъдие, то щѣше да бѣде безразлично, да ли то ще се